

TABORIŠČNIK

NEDELJSKA IZDAJA

Štev. 102., Leto II.

ŠPITAL NA DRAVI

Nedelja, 13. aprila 1947.

ZAPRTA VRATA

Na silne višine se je povspel človeški razum in se dvignila človeška moč. Še do silnejših višin pa je šla človeška samozavest in človeški napuh. Le eno je pri tem žalostno, da je človek ves ta svoj veličastni napredek usmeril na napačni tir.

Začel je graditi neprodna vrata, za katerimi naj bi za vedno ostal pokopan Bog, Njegova moč, zlasti pa še Njegove zahteve do člo-

veka, katere človeški naravi niso všeč in jih zato odklanja.

Začel je postavljati neprobojna vrata, preko katerih Bog ne bi mogel do src ljudi in jih osvajati zase.

Prenekateri pa so v svojih dušah naredili strašna vrata, preko katerih naj bi Bog in Njegova milost nikdar ne bi mogla v dušo.

Kakšen je božji odziv na take čudne človeške podvige?

Na velikonočno jutro je Kristus, učlovečeni Bog vstal od mrtvih in prišel skozi kamnitna vrata pri grobu - še zapečateni in zastražena so bila. Nič ni pomagalo, božji moči nobena človeška sila, noben človeški razum ni dorasel, zato za Boga ne more zgraditi dovolj močnih vrat, Boga ni mogoče pokopati. On živi in kraljuje na vekov veke. Skozi vso človeško zgodovino so Ga uničevali in pokopavali, skušali s sveta iztrebiti Njegovo vero in Cerkev, pa je bilo vse zastonj. Vedno znova je vstal On, vstajala Njegova vera, vstajala Njegova Cerkev, pa še v večji moči in veličastvu.

Če človeštvo danes to spet poskuša, je to samo znamenje silno bornega razuma, ki se iz zgodovine noče ničesar naučiti. Učinek bo ostal vedno isti - novo vstajenje, nova zmaga Kristusa, Njegove vere in Cerkve.

Bogu zapirajo vrata do človeških duš, Kakšni otročji poskusi! Tisti, ki je zmožni iz Savla narediti Pavla, ki je že tisočkrat z enim samim posegom svoje milosti razžaril dušo v ljubezni do sebe tako zelo, da so šli zanj v mučeniško smrt, je zmožen in dovolj močan, da prebije vsaka človeška vrata in pride do vsake duše, ki je iskrena in ki se mu sama od sebe ne zaklepa iz zlobe in trdovratnosti.

Drugače pa je, če človek sam v svoji duši zgradi vrata, ki branijo Bogu vstop v dušo. Bog hoče imeti človeka svobodnega in takih vrat ne razbije. Nanje trka in trka. Če Mu jih človek iz zakrknjenosti in iz sovraštva ne odpre, potem trkati preneha in človeka tej zakrknjenosti prepusti; človek je izgubljen.

Kjer pa so vrata zaprta za Boga, tam so na široko odprta za večnega zoprnika božjega - satana in za vse zlo, ki od njega izhaja.

So pa še ena vrste zaprta vrata. Podobno zaprta, kot pri

apostolih na veliko nedeljo. To so vrata, ki zapirajo v dušo dohod sovražnikov božjih. Ta vrata gradi sicer človek sam, vendar mu pri tem pomaga graditi in postavljati moč in modrost božja zato so dovolj trdna in močna in neprehodna za vsak poskus satana in njegovega sveta, da bi skozi prodrl v človeško dušo. Neprehodna so za vse in za vsakega, le Bog in Njegova milost imata skozi nje prost prehod in prinašata v tako dušo mir in veselje.

"Prikazal se jim je pri zaprtih durih. Mir vam bodi, ne bojte se!"

Za takimi vrati, zgrajenimi proti vsemu, kar nasprotuje Bogu in Njegovim resničam in zapovedim, se skrijmo in zaklenimo. Skrijmo za njimi svoje neporušno z upanje v Njegovo vedno in večno zmago slavje. Taka vrata pomagamo graditi v dušah slabotnih, ki jih sami še ne zmorejo, dokler za nje še ni prepozno.

Skozi taka vrata bo samo On prihajal dan za dnem in dan za dnem prinašal mir in gotovost in sigurnost. Naj divja zunaj nas peklena sila kakor hoče, saj je obsojena na propast. Mi bomo imeli za zaprtimi vrati Kristusa samega. Na Njegovih rokah in nogah in Njegovi sveti strani bomo gledali povečane sledove smrtnih ran in vsak dan znova bo v nas v polno moč vstajala vera in zaupanje v Njegovo nepremagljivo moč in končno zmago slavje Njegove vere in Njegove Cerkve.

Zakaj to je zmaga, ki premaga svet, naša vera.

RANE GOSPODOVE KRASNO ŽARE

Velikonočni zvonovi pojo,
spet nam odprto je sveto nebo,
Kristus podaril nam je odrešenje,
upajmo v zmago in večno življenje!

Jezus je vstal, povečičan živi,
zmagal je smrt in peklenke moči,
polja, gozdovi, zelene dobrave
z nami pojo mu vesle pozdrave.

Lepše ko sonce žari mu obraz,
milosti upanja siplje na nas:
Kmalu končano bo naše življenje,
radost nam večno rodilo trpljenje.

Rane Gospodove krasno žare,
mir in tolažbo beguncem dele.
Kristus je vstal, vsi zato se radujmo
in z vso naravo ga povečičujmo!

NEZMAČANI KRISTUS - NEZMAČANO KRŠČANSTVO

Voditelj francoskih socijalistov Jean Jaur s je bil slovit profesor filozofije in podpredsednik poslanske zbornice. Ustanovil je tudi znani pariški dnevnik: "Humanite", v katerega je napisal mnogo člankov socijalne vsebine. Čeprav je imel od doma dobro versko vzgojo, je vseeno zašel na kriva pota, postal zagrižen brezbožnik in smrtni sovražnik katolicizma. Iz svoje hiše je dal odstraniti dosledno vse, kar je kakorkoli spominjalo na krščanstvo. Sorodniki in znanci, ki so bili še verni, sploh niso imeli dostopa v njegovo hišo.

V takem brezbožnem okolju je rasla tudi njegova edina hčerka Germana. Vzgajala jo je že od mladih nog domača učiteljica, ki je bila prav tako brezbožna kot njen učeni oče. Odločno je bila proti vsem, kar je spominjalo na krščanstvo. Germana je zrasla in postala ponosno in učeno dekle. Ni bila pa samo zelo nadarjena, ampak je po očetu imela tudi odločen značaj in sijajen nastop.

Nekega dne je imel Jaur es v francoskem senatu gromovit govor, kjer je z vso silo napadel krščanstvo. V svojem divjem besu je šel tako daleč, da je izrekel besede: "Krščansko miselnost je treba iztrebiti". Zvečer, ko je sedel doma v svoji delovni sobi na otomani in razmišljal o učinkovitosti svojega govora, nenadoma poteka nekdo na vrata njegove sobe. Bila je to njegova hčerka, ki bi bila rada ta večer preživela pri svojem očetu. Bil je njen rojstni dan, stara je bila 21 let, postala je polnoletna. Očetu se je čudno zdelo, kako to, da hčerka tega pomembnega dne ne mara proslavljati v kaki veseli družbi svojih sovrstnic, pa jo je vprašal:

"Hčerka moja, zakaj ne greš v družbo? Kako to, da imaš tako rada samo to? Sedaj, ko si polnoletna si boš morala izbrati ženina!"

Germana je vstala in očetu povedala, da se je že odločila in ženina že izbrala.

"Tako", se je začudil njen oče. "Kdorkoli te bo dobil, bo srečen mož", ji je še nežno rekel.

"Izbrala sem si takega, pred kak terim se sme le kleče govoriti". Pri teh besedah je Germana pokleknila k svojemu očetu in pogumno izjavila: "Stopila bom v samostan in se popolnoma posvetila Bogu."

Kdo bi popisal čustva, ki so vstala v očetu pri taki izjavi. Pa prav danes, ko je mislil, da je zadal krščanski miselnosti v Franciji smrtni udarec, mora na žalost in jezo spoznati, da tega ni mogel iztrebiti niti iz lastne družine, iz svojega otroka. Kaj bo, ko se izve, da je edina hčerka brezbožnega socijalističnega poslanca stopila v samostan!

"Koliko časa pa že misliš na to", jo čez čas hladno vpraša užaljeni oče.

"Tri leta že, oče", pravi hčerka.

Brez moči je sedel na otomani Jaur es. Z gnjevom je mislil na Križanega, ko je moral priznati kot nekoč cesar Julijan odpadnik: "Zmagal si Galilejec!"

Kristus zmaguje v trenutku, ko njegovi sovražniki mislijo, da je za vedno premagan. Kot zmagovalec vstane tam, kjer najbolj mislijo, da je premagan in to s tako silo in zmagoslavjem, da se peklo in njegove sile razbeže in razprše brez sledu in brez moči.

KRISTUS JE VSTAL, SVETA VELIKA NOČ NAM KAŽE NJEGOVO ZMAGALNO MOČ.

NE BOJTE SE JAZ SEM PREMAGAL SVETI!

IZ MOLITVENIKA

STARE IN NOVE ZAVEZE - KNJIGA PSALMOV.

Psalm 21.

DAVID PREROKUJE MESIJEVO TRPLJENJE IN NJEGOVE SADOVE.

"Ta psalm nam mora biti posebno drag, saj ga je Kristus molil na križu in ga obračal nase (Mt 27,46); popisovanje trpljenja in odrešenja, ki ga je trpljenje prineslo nam jasno kaže, da se je ta psalm le v Kristusu popolnoma dopolnil.

Psalm popisuje (A) Mesijevo trpljenje. (B) Sadeve tega trpljenja: I za izraelsko ljudstvo; II. za vse narode; III. za Mesija samega.

A.

- I. Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil?
 Ne sežejo do tebe prošnje - besede mojega vpitja.
 Moj Bog, podnevi kličem in ne uslišiš,
 ponoči - in me ne poslušas,
 In vendar prebivaš v svetišču,
 Ti slava Izraelova!
 Vate so zaupali naši očetje,
 zaupali so in reševal si jih;
 K tebi so vpili in bili rešeni,
 vate so zaupali in ne zastonj.
 Jaz pa sem črv in ne človek,
 sramote me ljudje, zaničuje ljudstvo.
 Vsi, ki me vidijo, me zasmehujejo,
 kremžijo ustnice, z glavo zmajujejo;
 "Zaupal je v Boga: naj ga reši,
 otme naj ga, če ga ljubi."
 Zares, ti si me vodil od rojstva sem,
 varoval me že na prsih materinih.
 Tebi sem izročen prav od rojstva,
 od materinega naročja si moj Bog edino Ti.
 Ne stoj daleč proč od mene, zakaj v stiski sem;
 blizu mi bodi: zakaj ni pomočnika.

- II. Obdajajo me mnogi junci
 basanski biki me obkrožajo,
 Odpirajo zoper mene svoja žrela
 kot rjoveč lev, kadar gre na plen.
 Kot voda sem se razlil,
 razklenile so se mi vse kosti;
 moje srce je postalo kot vosek,
 topi se v mojih prsih.
 Kot črepinja se je usušilo moje grlo,
 in jezik se drži mi neba,
 zdrobil si me v smrtni prah.
 Zakaj krčelo psov me obdaja,
 tolpa zločincev je okrog in okrog.

Prebodli so mi roke in noge,
prešteti morem vse svoje kosti.
Oni pa me gledajo in se pri tem radujejo;
delijo si moja oblačila
in za mojo suknjo žrebajo.
Ti pa, Gospod, ne stoj nekje daleč,
pomočnik moj, hiti mi pomagat.
Iztrgaj meču mojo dušo,
iz pasjih zob moje življenje;
reši me iz žrela levjega
iz rogovja nosoroga mene bednega.

B.

- I. Pripovedoval bom o Tebi svojim bratom
sredi zbora te bom hvalil.
"Vsi, ki se Boga bojite, hvalite ga;
ves rod Jakobov proslavljaj ga;
Saj ni prezrl in zavrnil ubogega reveža;
svojega obraza ni skrnil pred njim,
ko je klical k njemu ga je uslišal."
Ti mi navdihuješ hvalnico v mogóčnem zboru,
svoje zaobljube Ti izpolnjujem vpričo bogaboječih.
Jedli bodo ubožci in se nasitili,
hvalili bodo Gospoda vsi, ki ga iščejo:
"Žive naj vaša sica na veke."
- II. Spomnili se bodo Gospoda in se k njemu spreobrnil
vsi kralji zemlje;
pred njegovo obličje bodo pokleknile
vse družine narodov,
zakaj Gospodu gre kraljevanje,
On bo gospodoval narodom.
Edino Njega bodo molili vsi, ki počivajo v zemlji
pred njim se uklanjali vsi, ki se pogrezajo v prah.
- III. Duša moja bo Njemu živela,
moje potomstvo mu bo služilo,
pripovedovalo o Gospodu rodu, ki pride za njim.
Oznanjali bodo njegovo pravico ljudstvu, ki se bo rodilo:
"To vse je storil Gospod."

ŽIVLJENJE BOŽJIH OTROK

Dolžnost prijateljstva.

Ker je Bog gost naše duše, ga
ne smemo pustiti samega živeti moramo
v njegovi navzočnosti in v prijateljstvu
z Njim. To je bistvo krščanskega živ-
ljenja. "Kraljestvo božje je med vami."
(Lk 7, 21), to je: kraljestvo božje je
v vas. Življenje združenja s svetim

Gostom v naši duši je za nas polno tolažbe.

Kadar se čutiš zapuščenega, kadar se ti zdi, da si zapostavljen in pozabljen, takrat se tolaži: nisem sam; ker upam, da sem v milosti božji, prebiva On v meni. Če si še tako daleč od svojih v tujini, če se čutiš še tako osamljenega, nisi sam, nisi zapuščen, Bog, ki prebiva v tebi, te bo navdajal s tolažbo, ako Nanj ne boš pozabljal.

Pri svojih opravilih, v skrbeh in težavah, posebno pa preizkušnjah, misli na nebeškega Očeta, na božjega brata Kristusa, na Duha Tolažnika; v tebi prebivajo in te nikoli ne zapuste, dokler sam nočeš.

Življenje je težko. Koliko trpljenja! Zdi se, da večina ljudi ne ve, zakaj živi. Za tisto kratko veselje, ki ga je tako malo in ne prinaša sreče in miru? Za košček kruha? Za malo zemlje?

Mnogi v tem iščejo sreče. Da, večina ne pozna smisla življenja. Resnica, o kateri govorimo, pa nam življenje olajša, olepša, obogati, ker daje našemu življenju pravi smisel. Če poznaš smisel življenja, greš veliko lažje skozi trpljenje.

Zato nas mora ta resnica prežeti tako, da bo med nami in Bogom, ki v nas prebiva, nastalo prijateljsko razmerje. Pri božjem prijatelju bomo iskali tolažbe in zavetja. Neka duša je večkrat dejala: "Biti hočem mala zaposljenka z velikim Pozabljenim."

Vzor tega prijateljstva je Marija.

Marija ni nikoli v svojem življenju opustila misli na Boga, ki je bil navzoč v njeni duši. Sv. evangelij to potrjuje, ko pravi, da je Marija vse to ohranila v svojem Srcu. "In njegova mati je vse to ohranila v svojem srcu." (Lk 2,51). Tu misli evangelist na vse, kar je doživljala, ko je zgubila, iskala in našla dvanajstletnega Jezusa v templju. Prav tako je Marija nosila v sebi neprestano živo zavest, da v njeni čisti, brezmadežni duši, živi Bog. Vse je ohranila v svojem srcu: Boga in vse njegove skrivnosti.

Prosimo jo, naj nam pomaga živeti v zavesti božje navzočnosti v nas. Kakor ona se tudi mi razgovarjajmo z Bogom, ki je v nas.

=====

SVETA KRVI

(Nadaljevanje.)

Vse mesto je bilo pod vtisom teh dogodkov in vse je pričakovalo kaj se bo zgodilo.

Na trgu pred katedralo je bilo vse mirno. Nič sumljivega ni bilo opaziti. Še redni promet se je skoraj ustavil, ker nihče ni imel rad opravka z vojaštvom.

Polagoma se je zvečerilo. Sonce je zahajalo tam daleč ne-kje za mestom, ki je zopet oživel v večernem hladu. Samo strehe ne-štetih stolpov in palač so se še svetile v zlatem sijaju, pa tudi nad te se je kmalu razlil mrak.

Nastopil je čas češčenja. Katoličani niso prihajali v cerkev po trgu skozi glavni vhod, ampak zadaj za patriarhijo in skozi stranski vhod v kapelo svetega Križa.

Ko je nastopila noč je postala straža še bolj čuječa. Bila je pripravljena, da do pike izpolni cesarjevo povelje. Začuli so se dolgi in tenki zvižgi. Vojaki so prsluhnil. Zvižganje se je ponc-vilo. Na trg so vrele iz vseh strani temne postave. Vnel se je pre-tep v katerega so se takoj zapletli tudi vojaki. Kipoborci so nam-reč zasnovali svoj napadalni načrt tako, da so na trgu vprizorili medsebojni pretep in s tem obrnili vso pozornost vojakov nase, da bi druga skupina kipoborcev lahko vdrla v cerkev in napadla katoličane.

Napad bi se posrečil, toda kipoborci niso računali, da bodo katoličani pripravljene na vse. Ko se je prva skupina kipoborcev spopadla z vojaki je druga vdrla v patriarhijo in hotela po dolgem hodniku vdreti v katedralo. Previdno so se plazili po hodniku. Ker je bilo tema niso mogli opaziti, da so za mogočnim stebrovjem skri-ti katoličani, ki so na dano znamenje planili tako nenadoma na ki-poborce, da so ti postali popolnoma zmeđeni in niso vedeli kaj se pravzaprav dogaja. Med tem so tudi vojaki razgnali prvo skupino pred katedralo. Ker so opazili, da se pomikajo črne sence proti pa-triarhiji so jo ubrali za njimi in prišli v času, ko so že kristja-ni napadli kipoborce. Spopad je bil kmalu končan, kipoborci pa pre-magani: nekaj so jih vjeli, druge pa razgnali na vse strani. Precej je bilo tudi ranjenih. Poveljnik se je pa rešil in ušel.

Kmalu je bilo zopet vse mirno. Samo iz cerkve se je čula zbrana molitev. Počasi in previdno se je plazila po hodniku proti stranskemu vhodu v cerkev temna postava - poveljnik kipoborcev - in ogledovala, če je še kje kak vojak. Ko je ugotovil, da je hodnik prazen, je planil v cerkev, kjer se je hotel v divji jezi, da se je napad ponesrečil, sam maščevati nad tem, ki ga bo najprej dosegel.

Kapela svetega Križa je bila polna in zato je poveljniku upadel pogum, da bi sam začel napadati molilce, zato se je v divji jezi zagnal v oltar in v svoji fanatični zagrizenosti potegnil meč in prebodel prsa na razpelo visečega Kristusa.

Tisti hip je pa Bog dopustil čudež, ki je vse navdal z grozo. Iz rane, ki jo je prizadejal bogokletnež je brzgnil gorak cu-rek krvi, ki je obrizgnil zločinca, ki se je mrtev zgrudil pred ol-tarnimi stopnicami.

Ljudstvo in patriarh so bili pod vtisom groznega prizora: na tleh pred oltarjem je ležal z božjo krvjo okrvavljen poveljnik kipoborcev iz prebodenega telesa Kristusovega pa so kapljale na oltar kaplje svete Krvi Kristusove.

Ljudstvo se je v silni grozi in spoštovanju kleče do tal sklonilo in se poklonilo sveti Krvi. Patriarh pa je vzel malo stekle-

ničko in vanjo vjel nekaj kapljic svet. Krvi v spomin na ta grozni zločin in da shrani to relikvijo tudi poznejšim rodovom v čiščenje in v dokaz, da je Bogu všeč čiščenje svetega Križa in drugih svetih podob.

Oglasili so se zvonovi katedrale Hagije Zofije in oznanili vsemu mestu velik čudež, ki ga je naredil Gospod ob velikem zločinu, ki se je pravkar zgodil.

Ves Carigrad je bil pokonci. Ljudje so prisluškovali, hiteli k oknom in iz zabavišč, starovanj in pivnic, poslušali in ugibali, kaj neki se je zgodilo, da zvoni v takonenavadnem času. Kmalu ni bilo v vsem velikem mestu prebivalca, ki nebi vedel del, kaj se je zgodilo.

Tudi cesarski dvor je bil kmalu obveščen o velikih dogodkih, ki so se pravkar zgodili v katedrali Hagije Zofije.

Oglasile so se cesarske fanfare, ki so klicale vse dvorjane na dvor. Cesar in ves dvor so se odpravili v najsvečanejša oblačila in ob zvoku fanfar v sprevedu, kateremu so svetili vojaki s plamenicami, odšli v katedralo Hagije Zofije. Ves cesarski dvor in patriarh z vso asistenco in vse ljudstvo so se poklonili relikvijam Presvete Krvi Kristusove.

= + =

Nekaj let kasneje, je sedela na cesarskem prestolu cesarica Teodora, ta je sklicala velik ceskveni zbor, ki je slovesno potrdil in odobril javno čiščenje svetih podob in kipov.

3. Bricij

Carigrad je bil dolga stoletja središče trgovine, obrti, in umetnosti. Živel je v bogastvu, razkošju in izobilju. S tem je pa vzbujal nevoščljivost Saracenov, ki so že začeli ogrožati varnost mesta in plovbe.

V tistem času je sedel na cesarskem prestolu cesar Bazilij. Po vsej veliki bizantinski državi je začel zbirati močno vojsko, ki naj bi odbila napad sovražnika in zopet utrdila varnost v deželi in prestolnemu mestu.

Po vsej deželi se je čul glas trombe, ki je vabila sposobne možake na boj za dom in čast. Od vseh strani so prihajale trume vojščakov in se zbirale v mestu Carigradu.

Pa tudi iz tujih dežel je privrelo mnogo sposobnih mož, zlasti vitezov in plemičev, ki so ponudili svoje sposobnosti cesarju Baziliju.

Tudi bogat plemič iz Danske je stopil v cesarsko vojsko.

Pa ni bil sam. S seboj je vodil kakih deset let starega sinčka z imenom Bricij.

Vnel se je kmalu hud boj in Saraceni so bili premagani.

Plemič iz Danske se je sicer zmagovit in zdrav vrnil iz boja, toda kmalu po vrnitvi je zbolel in umrl. Pred smrtjo je prosil cesarja naj se pohriža za njegovega sinčka, ki sedaj ne bo imel ne očeta, ne matere in ne domovine.

Cesar je obljubil in besedo držal. Takoj, ko so junaka pokopali je premišljeval, komu naj bi izročil mladega Bricija. Stvar je zaupal svojemu dvornemu polkovniku Androniku, ki je bil sam takoj pripravljen vzeti mladega Bricija v vzgojo in vzrejo.

Mladi Bricij se je vzgajal na cesarskem dvoru. Bil je mlad in razumen dečko, ki je pokazal izvrstne duševne darove. Bil je pa tudi lepe, visoke in sloke postave in kar je bilo najglavneje, živel je lepo krščansko in krepostno, skoraj asketsko življenje.

(Dalje prihodnjič.)

LUC NA POTI DOMOV

(Nadaljevanje.)

"Kaj si pa pobral, Mirko" ga vpraša mati. "No poglej!" Izpod zglavja izvleče kamnitno podobo. "Tole so grajski iz same zlobe mislili sežgati, kajne, da lahko obdržim?"

"Že, dokler ne vidi mladi grajski gospod domov! Njegovo je", mu razloži mati.

"Toliko časa?" Drugo jutro, ko žene Mirko svojo gagajočo čredo na pašo, čisto na skrivaj želi, da mladega gospoda ne bi bilo nikoli več nazej. S seboj nese pastirček v vrečici Marijino podobo. Pod grajskim hribom je bila kamnitna pečina. Mirko potegne izza suknjiča majhno kladivo in začne z njim obdelovati skalo. Marijina podoba je med-tem ležala v travi. Prav na samo veliko noč jo je odgnil Mirko s peskom in krpami, da je spravil z nje vso črnino in umazanost; nazadnje jo je pomočil še v apneni belež. Podoba je postala bleščeče bela. Čisto je zgubil na njej svoje pastirsko srce. V skalovju pod gradom je na skalni polici zelenel grmiček kaline. Kamen je bil tam lahko drobljiv, zato je gosji pastirček tam začel svoje kamnoseško delo.

Od tedaj je po cele dneve odmevalo udarjanje kladiva preko samotnih gosjih pašnikov pod gradom in se slišalo prav gori do grajskih oken. Mala grajska deklica je večkrat prišla k oknu svoje dekliške sobice in začudeno gledala navzdol: "Le kdo cele dneve razbija po kamnu tu doli." Pa rikogar ni opazilo njeno oko. Preko pašnikov so se glasno vreščec gugale belopernate gosje jate, ali pa so otresale s perutmi srebrne vodne bisere proti soncu, ki je sijalo na zrcalno čisto jezersko gladino.

Mirko je pa vselej prenehal s svojim razbijanjem, kadarkoli se je zgoraj v oknu prikazala dekličja glavica. Kukal je skozi večje v grmičku proti grajskemu oknu in potrpežljivo čakal, dokler z okna ni zginila Lavretina glavica.

Vendar je skrivnostno udarjanje s kladivom toliko dražilo dekličino radovednost, da se je v neki pozni popoldanski uri odpravila, da bi šla pogledat, kaj pomeni to razbijanje. Ze stoji pod visokimi grajskimi topoli in prisluškuje. Nobenega glasu ni več od tam doli. Pač pa se iz grmička svetlika drobena lučka. Votlinica je bila narejena. Mirko je prvič prižgal svečko.

"O, poglej no, od tamle se pa sveti lučka" meni deklica in brzo steče proti grmičku. Večerni sij se igra z njenimi zlatimi lasmi.

"No, to je pa tisti mali papist! Gosji pastirček!"

Lavreta je opazila fantka za grmom. Klečal je pred votlinico, v kateri je gorela svečka. Čisto je bil zatopljen sam vase.

"Kaj neki počenja tu?" se vprašuje dekletce in se prikrade prav do grmička. "Marijo moli!"

"Oho", ga predrami Lavreta iz njegovega razmišljanja in mu potrka na rame "kakšnim malikom si pa prižgal lučko tukaj, gosji pastirček?"

Prestrašeno skoči fantek pokonci in strmi v dekletce. Vstopi se pred podobo in razprostire obe roki, kot bi hotel deklici še pogled na podobo zabraniti. Lavreta pa je podobo vendar spoznala.

"Ti, gosji pastirček, to je pa Marija z grbom! In ti jo moliš?"

"Kaj? Marija? Tako ji ne smeš reči. Ona je mati našega Gospoda in naša mati. O tebi, ti skrunilka svetih podob, pa Ona noče nič vedeti!"

"Tako, tako, no sedaj vem!" je užaljeno odgovorila deklica.

"Ti si Marijo iz pogorišča ukradel in jo v apnenem beležu umil."

"Prav nič nisem ukradel. Sveto, podobo ste vrgli na cesto in jaz je sedaj ne dam od sebe, dokler se ne vrne Krištof."

"Neumni otrok, kdo ti pa hoče vzeti malika", konča govor grajsko dekletce in malodušno gre nazaj v grad.

Mirko je bil ves srečen, ko je odšla. Saj mu je prej, ko je stala pred njim, srce kar na glas razbijalo. "Joj, če bi mu podobo vzela. Ne, ne! Grajski je ne marajo, od teh se nimam nič hati."

Med veselim piskanjem žene zvečer Mirko svojo čredo proti vasi domov.

"Nekaj čudnega je vendar, kako rimski vise na Mariji," je šepetala v spomladanski večer lepa evangelska deklica, preden je šla spat. "Podobo misli obdržati, dokler ne pride Krištof! No potem jo bo lahko molil celo večnost. O meni pa Marija noče nič vedeti. To je žalostno", so se norčevala mala, lepa usteca.

Medtem, ko take misli zapro trudne dekličine oči, se bliža domovini mladenič, ki ima na čelu globoko brazgotino in ki iz svojih zlatih mladih dni ni rešil drugega kot oškrbinjen meč.

V.

Dnevi, ko jablane cveto! Spomlad se je prebudila v deželi modrih jezerc in gradov po bazaltnih hribih. Kot marljiva vila, je letela preko tisočernih grmičkov in nasadila oh njih in pod njimi vetrnic in rumenih trobentic. Potem se je povzpela na najvišje vrhove jablan in jih poljubila, da so se na njih prebudili in razcveteli nežni rožnati cvetovi. Tudi na mlado jablano na grajskem vrtu ni pozabila. - Da, da, ta mala, mlada jablanica! Privlačila je nase mlado dekliško srce, kot zvest dolgoleten prijatelj, ki edini ve za sladko skrivnost. - Kako je že to bilo? Lavretica večkrat misli na tisti dan, ki ji je prinesel to skrivnost. Tako rada je imela jabolčno cvetje. Krištof je to vedel in ji zato to drevesce podaril. Grajski vrtnar je to jablano vsadil. Ko je prvič vzcvetela, sta si dala roki pod njenim snežnobelim cvetjem in si prisegla tole: če se bosta kdaj poročila, naj se to zgodi ob času jabolčnega cvetja in Lavreta naj bi imela na glavi venček iz teh rožnato nadahnjenih cvetov. Da, vse to - in še nekaj: če bi kdaj grozna švedska vojska pridirjala v njih deželo in ju raztrgala in ločila, se bosta ob snidenju spoznala po besedici: "jabolčni cvet". --- To je bila sladka skrivnost, katere priča je bila jablanica v grajskem vrtu.

Zdaj se je bleščala v svetlobelem pajčolanu. Lastovke so se podile nad njo skozi sončno modrino majskih dni. Deklica z gradu je večkrat zamišljena gledala za rumenimi krilatci. Še njene misli so dobivale lastavičje peroti in poletavale v daljne dežele in iskale dragega prijatelja iz otroških let.

Ko je knezova hčerka prvič šla po vaški cesti, so začudene oči vaških ženic, prišle na to, da je dekletce tako mično in ljubko kot marjetica. Mični deklici je odslej to ime ostalo, imenovali so jo zanaprej le: marjetica. Posebno novoverci so bili deklici naklonjeni in so radi videli, če je ta ljubka stvarica prestopila njih prag.

Ta mala Lavreta je bila tudi edina, ki je še mislila na Marijinega viteza. Vsi drugi v vasi pod gradom že dolgo več niso mislili nanj. Le gosji Mirko je še tu pa tam sam pri sebi modroval: "Gorje, če se Krištof vrne! Potem je z Marijino podobo in lučko konec!"

Pa se je Krištof le vrnil!

Vendar ne več kot mladenič, ki mu iz oči kar žari veselje do življenja in obraz rdeči zdrava kri. Bled je bil in upadel in ko se je v majskem soncu pokazal v domovini, ga ni nihče pozdravil.

I) Pošiljam spis o vrnjenih domobrancih. Razposlal sem ga že pred veliko nočjo, a je celovška cenzura zaplenila vso pošiljko, pač zaradi prvih strani, ker resnica v oči bode. Ker ne bi rad, da bi šel spis v javnost brez tega, ga pošiljam po drugi poti. Naj svet zve tudi, kako grdo in hinavsko so takrat zavezniki vrnili naše fante. Skušajte vsak po svojih zvezah vso žalostno resnico spraviti v javnost! - Prosim pa, naj mi nihče v korespondenci ne omenja ne tega le pisma in ne, da je prejel spis o vrnjenih domobrancih. Če boste kaj iz spisa predstavljali in objavljali, prosim, da besedilo na strani 2 zadnji odstavek spremenite tako-le: Šele ob 13. v sredo 30./V. je naenkrat prispel v menzo kolodvorska 43 domobranec gorrenjske divizije....

II. Zadnje čase pri nas zelo stikajo za nekaterimi našimi ljudmi. Na veliki četrtek je FSS iskala na stanovanju g. Kremžarja Franca. Ker ga ni bilo doma, so naročili, naj popoldne čaka, da pridejo, a jih ni bilo. Zanimali so se tudi za g. Mašiča Pavla. 11. t. m. so iskali g. Gruma Franca, a ga tudi niso našli. 31. III. so aretirali dr. Stančka Kocipra in Kvedra Jožeta. Prvi je bil osebni tajnik generala Rupnika; tukaj pa vodja delovnega urada v taborišču in v zelo tesnih zvezah z nekaterimi UNRRA-inimi uradniki; drugi je bil pri politični policiji, tu pa bolničar in velik prijatelj OZNA-ovca dr. Končana. Bila sta nekaj časa zaprta v Spittalu, zdaj so ju pa odpeljali menda v SS-ovsko taborišče Wolfsberg, kjer je tudi dr. Basaj in podpolk. Kregar. - Neki Anglež se je izrazil, da nam Slovencem zelo škoduje, da smo imeli na vodilnih mestih v taborišču kolaboracioniste kot je podpolk. Kregar in dr. Kociper. Prav je, da zunaj veste, da sta oba prišla na svoja mesta proti volji slovenskih taboriščnikov, marveč jih je UNRRA sama postavila. Ko je UNRRA razpisala volitve superintendanta, so vsi Slovenci volili g. Vrtačnika, ki je bil tudi izvoljen, a tedanji ravnatelj je rekel, da mora superintendant znati angleški, in je kar imenoval podpolk. Kregarja. Vsi Slovenci so tudi zelo težko gledali dr. Kocipra na tako vplivnem mestu in nihče ni bil z njim v prijateljskih odnosih, tako da je bil zelo osamljen. - Prav pred veliko nočjo je bila FSS vsak dan v taborišču in brskala po kartoteki. Pričakovali smo večje racije, zlasti ker je 'Ljudska pravica' 13. III. objavila tole Tanjugovo vest iz Dunaja: 'V britanski okupacijski coni Avstrije živi na svobodi veliko število zakrknjenih vojnih zločincev. Mnogi izmed njih so bili na zahtevo jugoslovanske komisije za ugotavljanje zločinov okupatorja in njegovih pomagačev aretirani, pozneje pa so jih spet spustili na svobodo kljub težkim zločinom, ki jih imajo na vesti. Nekateri pa so na čuden način 'pobegnili'.... - V brit. coni živi še veliko število vojnih zločincev, ki jih zahteva jugoslovanska komisija za ugotavljanje zločinov okupatorja in njegovih pomagačev. Ti zločinci imajo celo možnost voditi v taboriščih protijugoslovansko propagando, imajo svoje organizacije, izvajajo pa tudi pritisk na one, ki bi se hoteli vrniti v domovino. - Zvedelo se je, da so naslednji vojni zločinci, katere je zahtevala Jugoslavija, v taborišču Spittal: Alojz Bitenc, dr. Stančko Kociper, Jože Rehberger, Franc Perniček, Janez Grum in Marko Bajuk....'

III. Vrženi iz služb - Na velikonočni torek je taboriščna ravnatelj Novarine poklical k sebi vse tiste, ki so bili pred mesecem dni klicani na zaslišanje in še par drugih, ter jim povedal, da obstoje proti njim obtožbe od strani jugoslov. vlade in da morajo zato svoja službena mesta v taborišču zapustiti. Tako so leteli iz služb: Ravnatelj tehnične šole: Marko Bajuk in sledeči profesorji: te šole: Bajuk Božo, Ing. Bajuk Marko, dr. Fr. Blatnik, Kveder Pavle, Sever Janez, in dr. Žagar Ludvik. Prav tako so morali iz službe vodja Taboriščnega šolstva Novak Franc in njegov pomočnik Rant Pavle, upravitelj ljudske šole Majhen, vodja sporta in telovadbe Jermavner in Boh, vodja gledališča Pernišek Franc, uradniki Tršinar Slavko, Bitenc Slavko in Grželj Franc ter radijski tehnik, ki je skrbel za taboriščne radijske oddaje po zvočnikih, Šetina Franc. Vsi smejo ostati v taborišču, a ne smejo imeti nobenega vplivnega in vidnega mesta. Morda je ta odpust izvršen zaradi intenzivnejše kampanje za repatriacijo, ki jo je UNRRA začela in ki bo trajala 3 mesece, pa se bojijo, da bi imenovani vplivali na ljudi, da se ne bi vračali domov. Lahko je pa tudi, da Tito zahteva izročitev teh ljudi, ali vsaj odstranitev od drugih taboriščnikov, a so Angleži to zahtevo le delno izpolnili. Naj bo že kakor koli, jasno je, da je danes zelo nevarno delati za begunce, ker se komunisti z vsemi mogočimi lažmi zaletijo v vsakega, ki se žrtvuje v korist beguncev. Po branju imen prizadetih je tab. ravnatelj dodal: 'G. Kremžarja pa itak ni več v taborišču.'

IV. Kje so štiri svoboščine? Zadnje čase UNRRA z vsemi sredstvi vpliva na ljudi, da bi se vrnili domov. 'Taboriščnik' je podvržen silno strogi cenzuri. Par primerov: Nismo smeli objaviti, da Brazilija išče emigrantov, kajti vsi moramo živeti v prepričanju, da ni nobene možnosti za izselitev od tod razen v domovine. 10. t. m. je bilo cenzurirana ta-le vest: 'Na veliki petek je predsednik Truman na tiskovni konferenci ameriškim časnikarjem povedal, da Amerika po njegovi sodbi nikoli ne more postati komunistična. Dobe sedno je dejal: 'Amerikan^{ci}že' zato ne morejo postati komunisti, ker imajo preveč zdrave pameti za kaj takega.' (Amerikanci, servirajte to Trumanu, naj zve, da begunci pod britansko in UNRRA-ino zaščito ne smemo izvedeti za njegove izjave!) - 12. t. m. so morale iz opisane nove maše (cist. p. Alojzij Slevša) v stavku: 'Hkrati mu želimo na vseh njegovih potih obile bežjega blagoslova, da bi mu bilo dano doživeti tudi zmago božje Resnice nad zmoto in lažjo tudi v slovenskem narodu,' odpasti zadnje besede 'tudi v slov. narodu'. - V isti številki je bila zaplenjena tale izjava 'Izjava o beguncih', ki so jo ponesli vsi avstrijski listi: 'Agencija SN poroča: 'Te dni je gen. ravn. UNRRA-e gen. Lowell Rooks dal izjavo o beguncih in njihovi usodi po 1. juniju, ko bo UNRRA prenehala. Ta izjava pa je bila v listih napačno podana. Omenjena agencija pravi: K izjavi voditelja UNRRA-e gen. L. R., češ da bo po 1. juniju, ko bo prenehala UNRRA-ina pomoč, morale biti repatriiranih v njihove domače države 750.000 beguncev, se razglša generalov popravek, ki pravi, da bodo potem, ko bo prenehala UNRRA-ina podpora, begunci morali biti izročeni v oskrbo vladam tistih dežel, v katerih stoje njihova begunska taborišča.' - Tako so begunci izvedeli samo prvo-menda napačno izjavo-, da bodo vsi repatriirani, za popravek pa ne smejo zvedeti, marveč morajo živeti v prepričanju, da bodo po 1. juniju nasilno repatriirani, zato da bi rajši prej 'prostovoljno' odšli domov. - Garanthanus.